

Buitenlandse bestedingen aan de Kust

P. BOERJAN, Lic. Ekon. Wet., wetenschappelijk medewerker WES.

Vrij recent heeft de afdeling toeristisch-ekonomisch onderzoek van het WES drie bestedingsonderzoeken uitgevoerd bij de Duitse, Britse en Nederlandse vakantiegangers aan de Belgische Kust. In deze bijdrage wordt ingegaan op de belangrijkste resultaten van deze studies¹. Vooraf wordt evenwel gepoogd de functie en de betekenis van bestedingsonderzoekingen toe te lichten.

Functie en betekenis van bestedingsonderzoekingen.

Een onderzoek naar de toeristische bestedingen in een bepaalde toeristische regio kan voornamelijk twee doelstellingen nastreven. Vooreerst kunnen deze resultaten vanuit marktanalytisch standpunt belangwekkende informatie verschaffen omtrent het bestedingsniveau en het bestedingspatroon van de onderscheiden marktsegmenten. Bovendien leveren deze gegevens een eerste aanbreng tot de raming van de ekonomische betekenis van de toeristische sektor in de betreffende regio.

Voornamelijk laatstgenoemde doelstelling verdient naar ons gevoel enige nadere toelichting. Het bepalen van de ekonomische betekenis van het toerisme voor een bepaalde streek is geen eenvoudig verhaal. In wezen is dit het gevolg van een drietal omstandigheden.

Vooreerst blijkt het vrijwel onmogelijk om een algemeen aanvaarde omschrijving van de begrippen 'toerisme' en 'toeristische sektor' voorop te stellen.

Ook omtrent de notie 'ekonomische betekenis' kan nogal enige verwarring rijzen. Inderdaad, het ekonomisch belang van een bepaalde sektor kan worden uitgedrukt in termen van omzet, toegevoegde waarde, betalingsbalanseffekt, tewerkstellingseffekt, kapitaals- of arbeidsintensiteit, enz... Gegeven een bepaalde ekonomische politiek kunnen deze elementen een uiteenlopend gewicht toegemeten krijgen. Aldus kan het ekonomisch belang van een bepaalde sektor als variabel worden gezien in het licht van de klemtonen die in de ekonomische politiek worden vooropgezet.

Terwijl de twee eerstgenoemde omstandigheden hun oorsprong vinden in theoretische overwegingen, is de derde veeleer praktisch van aard. Het toeristisch aanbod heeft een atomistische structuur. Hieruit volgt dat, in tegen-

stelling met menig andere sektor, via het aanbod quasi onmogelijk een inzicht kan worden verkregen van de 'toeristische' omzet. In dit verband moet men nog bedenken dat vrij veel bedrijven zowel op de lokale als op de toeristische bevolking gericht zijn.

Bestedingsonderzoek en het bepalen van de ekonomische betekenis van het toerisme

De bijdrage van bestedingsonderzoekingen bij het bepalen van de ekonomische betekenis van het toerisme dient gezocht in het feit dat een oordeelkundig opgezet onderzoek basismateriaal kan opleveren dat, gekombineerd met de overnachtingsgegevens en eventueel verder gedetailleerde informatie, een raming moet toelaten van de omzet, de toegevoegde waarde en tot op zekere hoogte ook het betalingsbalanseffekt van de toeristische sektor.

Bij het bepalen van de omzet van de toeristische sektor gaat de aandacht niet zozeer naar de totale bestedingen, maar veeleer naar de bestedingen die inkomengenererend werken t.o.v. de toeristische kustregio, of breder gesteld, t.o.v. geheel België. Duidelijkheidshalve maken we hierbij een onderscheid tussen de bruto- en de netto-bestedingen. De bruto-bestedingen omvatten het totaal van de gemaakte vakantie-uitgaven met uitzondering van de aankopen vóór de vakantie². De netto-bestedingen zijn de bestedingen die inkomengenererend kunnen werken t.a.v. de toeristische (kust) regio, resp. t.a.v. geheel België. De netto-bestedingen worden bekomen door het direkt aan het buitenland toevallende gedeelte uit de bruto-bestedingen te elimineren. Dit kan bv. zijn de niet in de kustregio (of in België) gemaakte transportkosten, de diensten bewezen door de niet-Belgische reisagentschappen en tour operators, enz... Aldus stemmen de netto-bestedingen overeen met de notie 'omzet'. Naar ons gevoel is de omzet slechts een betrekkelijke indikator voor de aanduiding van de ekonomische betekenis van een bepaalde sektor. Dit kan worden aangetoond aan de hand van een eenvoudig voorbeeld. De omzet van de diamantverwerkende nijverheid in een bepaalde regio kan zeer groot zijn, terwijl de toegevoegde waarde — als

¹ Voor een meer uitgediepte behandeling van de resultaten verwijzen we naar het rapport nr. 62 in de reeks Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek van het WES: 'Bestedingsonderzoek bij de Duitse, Britse en Nederlandse vakantiegangers aan de Belgische Kust, 1972-1973'. WES, Brugge, 1974.

² Deze uitgaven werden om twee redenen buiten beschouwing gelaten. Vooreerst geschieden de aankopen vóór vakantie normaliter in het land van herkomst. Bijgevolg zijn ze in geen enkel opzicht van belang voor het toeristenontvangend land. In de tweede plaats zijn de aankopen vóór vakantie in zekere gevallen (bv. de aankoop van een caravan) niet toewijsbaar aan één bepaalde vakantie.

gevolg van de hoge waarde van de ingevoerde ruwe diamant — relatief laag is. Per saldo kan het economisch effect van de diamantverwerkende nijverheid in deze regio vrij laag zijn.

Teneinde een effectiever beeld te vormen van de economische betekenis van een sektor voor een regio is het dus essentieel de toegevoegde waarde te bepalen. Dit betekent dus dat het 'geïmporteerde gedeelte' uit de omzet dient geëlimineerd (m.a.w. de verkoopprijs van een whisky moet verminderd worden met de aan Schotland betaalde aankoopprijs). Teneinde dit geïmporteerde gedeelte van de netto-bestedingen van de toeristen te bepalen, is het vooreerst noodzakelijk de samenstelling van de netto-bestedingen te kennen. Dit werd dan ook in de uitgevoerde bestedingsonderzoekingen nagestreefd. Aldus kunnen de netto-bestedingen toegewezen worden aan de diverse sectoren die direkt aan de toeristen verkopen. Voor elk van deze sectoren moeten de geïmporteerde inputs onderscheiden worden van de toegevoegde waarde en de aankopen van inputs van andere sectoren. Op hun beurt dienen deze 'aankopen van inputs van andere sectoren' onderverdeeld te worden in geïmporteerde inputs, toegevoegde waarde en aankopen van inputs van andere sectoren, enz... Dergelijke informatie staat ter beschikking wanneer er voldoende gedetailleerde input-output gegevens bestaan die de stroom van de intersektoriële transakties aantonen.

In afwezigheid van dergelijke informatie, zijn speciale studies noodzakelijk. Deze studies moeten gebaseerd zijn op de boekhouding van de logiesverstrekkende sectoren en de overige sectoren die rechtstreeks aan de toerist verkopen, evenals van de in de bedrijfskolom toeleverende sectoren. Omwille van het uitermate omvangrijke werk dat een dergelijke procedure met zich meebrengt wordt de schatting van het geïmporteerde gedeelte van de netto-bestedingen meestal beperkt tot de sectoren die direkt aan de toerist leveren. De onrechtstreekse importen van deze sectoren — door aankopen van andere sectoren — worden dan op een zeer ruwe manier ofwel helemaal niet geschat.

Met deze uiteenzetting is het makro-economisch kader geschetst waarin de betekenis van bestedingsonderzoekingen moet geprojecteerd worden. Het valt te betreuren dat de kwaliteit van de informatie inzake de bestedingen van de verblijfstoeristen niet gepaard gaat met een evenwaardige informatie omtrent het aantal toeristen en overnachtingen. Inderdaad, het is bekend dat de Officiële Statistiek van het Toerisme en het Hotelwezen momenteel weinig betrouwbare cijfergegevens biedt.

Niet alleen omwille van een betere evaluatie van de makro-economische betekenis van het toerisme, maar ook — en vooral — omwille van de mogelijkheid tot het voeren van een meer efficiënte marketing-politiek lijkt een reorganisatie van het bestaande informatiesysteem noodzakelijk. Naar onze mening dient een doordachte studie van het probleem naar een haalbare reorganisatie van het statistisch informatiesysteem te leiden.

Totale bestedingen van de buitenlandse verblijftoeristen.

Na deze theoretische situering van de bestedingsonderzoekingen wordt hierna concreet ingegaan op de resultaten van de uitgevoerde enquêtes bij de Britse, Duitse en Nederlandse vakantiegangers aan de Belgische Kust. Hierbij wordt zonder meer voorbijgestapt aan de gevolgde methodiek. De geïnteresseerde lezer verwijzen we in dit verband naar het betreffende rapport³. Het is evenwel noodzakelijk aan te stippen dat de enquêtes bij de Britse

en de Duitse toeristen in 1972 werden uitgevoerd, terwijl deze bij de Nederlandse vakantiegangers plaatsgrepen in 1973. Teneinde de vergelijkbaarheid te vergemakkelijken werden de bestedingen van de Nederlanders teruggerekend naar 1972. Hierbij werd vertrokken van een toename met 7% van de 'prijsindex van de toeristische produkten aan de Belgische Kust' tussen beide jaren.

1. De gemiddelde totale besteding per man-dag, per man en per gezin van de Duitse, Britse en Nederlandse vakantiegangers aan de Belgische Kust (in fr.)

Omschrijving	Duitse toeristen	Britse toeristen	Nederlandse toeristen
Bestedingen per man-dag	495	773	400
Bestedingen per man	9.370	7.189	7.467
Bestedingen per gezin	31.858	16.535	26.605
Aantal enquêtes waarvan de bestedingen gekend	1.167	1.092	944
Gemiddelde verblijfsduur (nachten)	19,3	9,3	17,7
Gemiddelde grootte van het samenreizend gezin	3,4	2,3	3,5
Logieskeuze :			
appartement-villa	59 %	3 %	50 %
hotel-pension	31 %	80 %	24 %
camping	3 %	11 %	21 %
totaal (incl. overige)	100 %	100 %	100 %

Uit tabel 1 kan men afleiden dat de Britse vakantieganger per man en per dag ruim anderhalf keer zoveel uitgeeft in vergelijking met de Duitse vakantieganger en bijna dubbel zoveel als de Nederlandse toerist aan de Belgische Kust. Deze resultaten lijken op het eerste gezicht verrassend bij vergelijking met het gemiddeld gezinsinkomenniveau van de onderscheiden klantengroepen. Inderdaad, de Nederlanders vertonen veruit het hoogste jaarlijks netto-gezinsinkomen (392.000 fr), gevolgd door de Duitse vakantiegangers (340.000 fr). Het gemiddeld gezinsinkomen van de Britse toeristen bedroeg in 1972 slechts 218.000 fr⁴.

Wanneer we nu evenwel de bestedingen per persoon en vooral deze per gezin in beschouwing nemen, dan liggen de waardeverhoudingen geheel anders. Zowel per persoon als per gezin vertonen de Britten de laagste en de Duitse toeristen de hoogste vakantie-uitgaven aan de Belgische Kust.

Vooral op het vlak van de gezinsuitgaven zijn de verschillen opvallend. Het gemiddeld Duitse gezin besteedt in het totaal bijna dubbel zoveel als het doorsnee Britse gezin (resp. 31.858 fr en 16.535 fr). De gezinsbestedingen van de Nederlanders situeren zich tussenin beide uitersten (24.864 fr).

³ In verband met de gevolgde methodiek dient aangestipt dat de analytische en niet de globale onderzoeksmethode werd aangewend, d.w.z. dat niet naar de totale bestedingssom werd gevraagd, maar wel naar de diverse samenstellende elementen van het bestedingspakket.

⁴ De gezinsinkomens werden omgerekend naar rato van de rond het tijdstip van de enquête geldende wisselkoersen. Rekening houdend met de enquête 'lag' van één jaar bij de Nederlandse toeristen, werd hun gezinsinkomen verminderd met 12 %.

Archief KgT - Foto de Sutter.

De vastgestelde uiteenlopende verhoudingen tussen de diverse klantengroepen, naargelang men de bestedingen per man-dag, per persoon of per gezin bekijkt; zijn vooral te verklaren door de ongelijke verblijfsduur, het uiteenlopend aantal personen per gezinsgroep en de ongelijke logieskeuze bij de drie beschouwde klantengroepen. Doordat de totale uitgaven voor een gedeelte bestaan uit vaste kosten in functie van de verblijfsduur en de grootte van het samenreizend gezin⁵ drijven een kortere verblijfsduur en een kleiner aantal personen per gezin de gemiddelde uitgaven per man en per dag vrij sterk naar omhoog.

Een voorbeeld zal dit verduidelijken. Bij twee gezinnen die vanuit dezelfde stad met de wagen naar de Kust afreizen zijn de transportkosten nagenoeg identiek. Wanneer het eerste gezin, dat uit 4 personen bestaat, gedurende 14 dagen aan de Kust verblijft en het tweede gezin, bestaande uit twee personen, slechts één week aan de Kust doorbrengt, dan zijn de transportkosten per man-dag van het eerste gezin slechts één vierde van deze van het tweede gezin.

Tenslotte gaat er ook een invloed uit van de logieskeuze. Normaliter wordt aangenomen dat de man-dag bestedingen van de hotelgasten hoger oplopen dan deze van de appartementstoerist en deze van de kampeerder (cfr. infra).

Wanneer we nu tabel 1 terug bekijken, stellen we vast dat de Britse vakantiegangers in vergelijking met de Duitse en de Nederlandse kustgangers in veel kleinere gezinsgroepen reizen, gedurende een veel kortere periode aan de Kust verblijven en zeer sterk op de hotellerie georiënteerd zijn. Dit verklaart meteen voor een belangrijk gedeelte de genoteerde verschillen inzake de uitgaven per man-dag, per persoon en per gezin van de drie klantengroepen.

Bovenstaande bedenkingen houden uiteraard niet in dat een naar verblijfsduur, gezinsgrootte en logieskeuze vergelijkbare Britse, Duitse en Nederlandse toerist noodzakelijk evenveel zouden besteden. De analyse van de bestedingsstructuur zal hierin meer klaarheid brengen.

⁵ Vaste kosten in functie van de verblijfsduur, resp. gezinsgrootte zijn kosten die konstant blijven bij veranderende verblijfsduur, resp. gezinsgrootte.

De bestedingsstructuur

In de hoger aangegeven optiek van de bijdrage van bestedingsonderzoekingen ten aanzien van het bepalen van de economische betekenis van het toerisme, werden bij het nagaan van de bestedingsstructuur twee doeleinden nagestreefd. In de eerste plaats werd beoogd een onderscheid door te voeren tussen de bruto- en de netto-bestedingen. Zoals hoger gedefinieerd zijn de netto-bestedingen dit gedeelte van de totale (bruto) bestedingen die inkomengenererend kunnen werken t.o.v. de toeristische regio. De netto-bestedingen worden bekomen door het direkt aan het buitenland toevallende gedeelte uit de bruto-bestedingen te elimineren. Konkreet gezien zijn dit in tabel 2 de rubrieken 'transportkosten, buitenland' en 'reisagentschap en tour operator, buitenland'. In de tweede plaats werd een uitsplitsing van de bestedingen in een aantal homogene categorieën nagestreefd.

Analoog met de vaststellingen gemaakt in verband met het totale bestedingsniveau, merkt men dat ook inzake de bestedingsstructuur er een aanzienlijke afwijking bestaat tussen de Britse toerist enerzijds, en de Duitse en Nederlandse vakantiegangers anderzijds. Terwijl de uitgaven voor logies en maaltijden 70 % van het totaal bestedingsbedrag uitmaken bij de Duitse en de Nederlandse toeristen, bedraagt het analoog cijfer voor de Britten slechts 38 %. Opvallend hierbij is de vaststelling dat, niettegenstaande de sterke oriëntatie van de Britten op het hotel-pension, de absolute man-dag uitgaven voor logies en maaltijden lager liggen in vergelijking met de Duitse vakantiegangers en nauwelijks hoger in vergelijking met de Nederlandse toeristen. In feite is het zo dat, binnen een bepaalde logiesvorm de Britten eerder geneigd zijn de goedkopere instellingen op te zoeken⁶. Daarentegen treft men de Duitse en vooral de Nederlandse vakantieganger (met uitzondering van de kampeerders), eerder aan in de duurere instellingen. Dit wordt treffend geïllustreerd door volgende cijfers :

⁶ De lage uitgaven voor logies en maaltijden van de Britten dienen ook gezien in het licht van het feit dat de Britse tour operators — die de markt domineren — in een sterkere onderhandelingspositie staan bij de prijsonderhandeling met de aanbieders van logiesakkommodatie (en dus lagere prijzen kunnen afdwingen) in vgl. met de meestal individueel reizende Duitse en Nederlandse toeristen.

2. De bestedingsstructuur van de Duitse, Britse en Nederlandse vakantiegangers aan de Belgische Kust.

Aard der bestedingen	Duitse toeristen		Britse toeristen		Nederlandse toeristen	
	Man-dag bestedingen (in B.fr.)	%	Man-dag bestedingen (in B.fr.)	%	Man-dag bestedingen (in B.fr.)	%
Logieskosten	178	36,0	n.b.	n.b.	142	35,5
Maaltijden	173	34,9	n.b.	n.b.	130	32,5
Logies en maaltijden	351	70,9	296	38,3	272	68,0
Ontspanning en cultuur	80	16,2	172	22,3	92	23,1
Duurzame goederen	26	5,3	101	13,1	18	4,4
Openbaar vervoer, België	7	1,4	89	11,6	4	0,9
Benzine, België	14	2,8	5	0,6	8	2,1
Transportkosten, buitenland	12	2,4	52	6,7	6	1,4
Reisagentschappen en tour operator, buitenland	5	1,0	58	7,5	—	—
Bruto bestedingen	495	100,0	773	100,0	400	100,0
Netto bestedingen	478	96,6(a)	663	85,8(a)	394	98,5(a)

(a) In % van de bruto bestedingen.

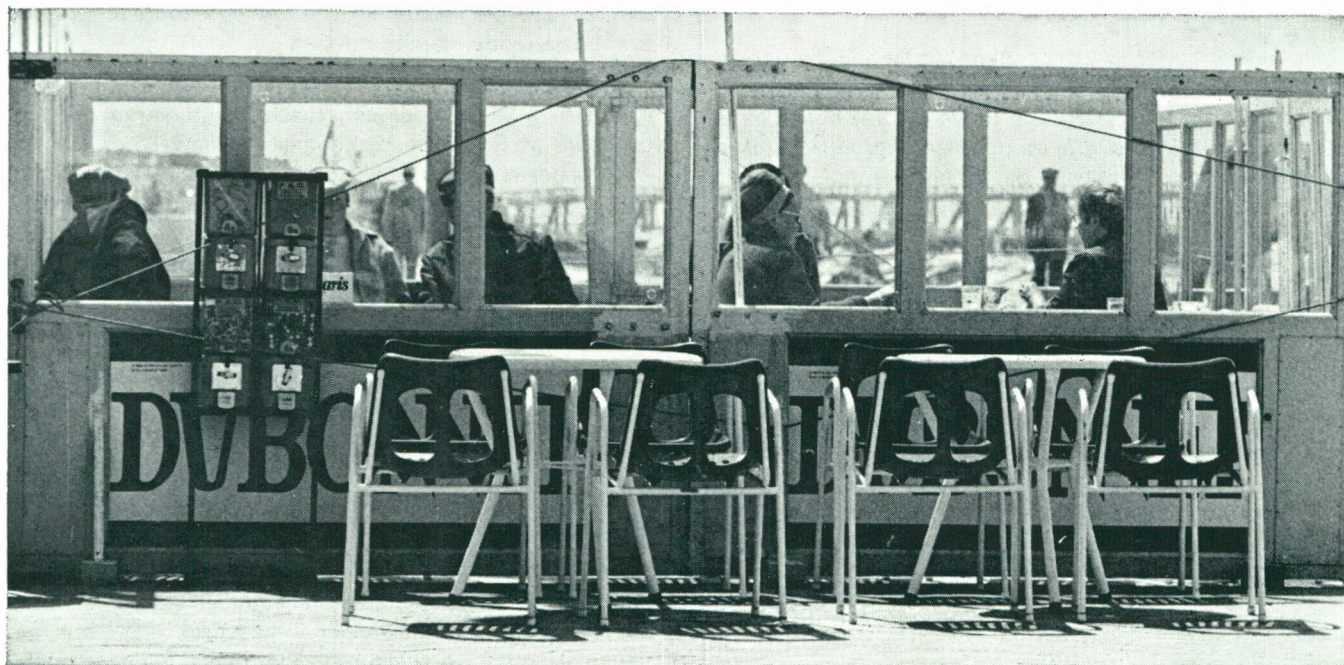

Foto : H. Maertens, Brugge.

Omschrijving	Britten	Duitsers	Nederlanders
Gemiddelde huurprijs van een appartement of villa voor een halve maand	8.482 fr.	8.540 fr.	10.196 fr.
Gemiddelde hotelprijs (volpension) per man-dag	320 fr.	469 fr.	501 fr.
Gemiddelde logieskosten per man-dag, camping	67 fr.	101 fr.	45 fr.

Het wordt duidelijk dat de bekende negatieve faam van de Nederlandse vakantiegangers, die op het eerste gezicht nog versterkt werd door de lage totale man-dag bestedingen, ontwricht wordt door bovenstaande resultaten. Inderdaad, uit deze cijfers blijkt dat de Nederlandse toerist aan de Kust gemiddeld 20 % meer betaalt voor z'n appartement en zelfs 57 % meer voor z'n hotel in vergelijking met de Britse vakantieganger !

Rekening houdend met de relatief lage bestedingen voor logies en maaltijden van de Britse vakantiegangers, valt het te verwachten dat de overige uitgavenposten relatief belangrijker worden dan bij de Duitse en de Nederlandse toeristen. Dit is zeer logisch met betrekking tot de uitgaven voor transport en duurzame goederen. Inderdaad, het gaat hier om uitgaven die in belangrijke mate als 'vaste kosten' kunnen worden beschouwd in functie van de verblijfsduur en/of de gezinsgrootte, zodat het relatief aandeel van deze posten in belang toeneemt in de bestedingsstructuur van de Britse vakantieganger. Deze redenering levert evenwel geen voldoende verklaring op. Uit de hoge uitgaven voor aankopen van duurzame goederen per gezin, kan men afleiden dat de Britse gezinnen (2.164 fr.) op dit vlak royaler omspringen met hun geld

dan de Duitse (1.688 fr.) en Nederlandse (1.175 fr.) gezinnen.

Dat ook het relatief hoog aandeel van de transportkosten bij de Britten in vergelijking met de Duitse en de Nederlandse toeristen, niet alleen te verklaren is door de kortere verblijfsduur en de lage gemiddelde gezinsgrootte blijkt uit de vergelijking van de gemiddelde transportkosten per gezin. Deze kosten bedragen bij het Nederlandse en het Duitse gezin aan de Belgische kust resp. 1175 fr. en 2103 fr., tegenover 3119 fr. bij het Britse gezin.

Verder dient aangestipt dat de relatief hoge uitgaven voor reisagentschap en tour operator bij de Britse vakantieganger voortvloeien uit de specifieke reisgewoonten van de Britse toerist. Inderdaad, 71,5 % van de Britse vakantiegangers deden beroep op de 'travel agency-tour operating business' voor de organisatie van hun reis naar de Belgische Kust, tegenover slechts 27,2 en 7,0 % van resp. de Duitse en de Nederlandse toeristen.

Tenslotte blijkt uit tabel 2 dat de Britse vakantieganger ook veel spendeert aan ontspanning en cultuur. Daar men mag aannemen dat deze uitgaven per man-dag weinig afhankelijk zijn van de verblijfsduur en de gezinsgrootte, kunnen de man-dag uitgaven terzake als een goede vergelijkingsbasis dienen. Per man en per dag geven de Britten gemiddeld 172 fr. uit voor ontspanning en cultuur, tegenover 93 fr. voor de Nederlanders en 80 fr. voor de Duitsers.

De gerealiseerde bestedingsstructuur moet toelaten de netto- van de bruto-bestedingen te onderscheiden. Uit tabel 2 kan men afleiden dat bij de Britten een niet onbelangrijk gedeelte van de bruto-bestedingen direct afvloeit naar het buitenland (circa 14 %), terwijl dit gedeelte vrij miniem is bij de Duitse en de Nederlandse vakantiegangers.

De bestedingen per logiesvorm

Zoals reeds hoger werd aangegeven speelt de logieskeuze⁷ een belangrijke rol t.a.v. de hoogte van het bestedingsniveau. In tabel 3 zijn de totale (bruto) bestedingen uitgesplitst per logiesvorm en per klantengroep. Deze gegevens kan men vanuit twee gezichtshoeken beschouwen. Ofwel kan men interesse opbrengen voor de vergelijking van de bestedingen van de onderscheiden klantengroepen doorheen de diverse logiesvormen, ofwel gaat de belangstelling uit naar de bestedingen in de diverse logiesvormen doorheen de onderscheiden klantengroepen.

3. *Het bestedingsbedrag per man-dag, per man en per gezin bij de Britse, Duitse en Nederlandse toeristen aan de Belgische Kust, per logiesvorm (in B.fr.).*

Nationaliteit	Logiesvorm	Bestedingen per man-dag	Bestedingen per man	Bestedingen per gezin
Duitsers	Appartement (a)	423	8.400	32.256
	Hotel-pension	690	9.966	29.599
	Camping	440	6.520	18.126
Britten	Appartement (a)	604	9.000	33.300
	Hotel-pension	818	7.607	16.735
	Camping	583	5.072	16.230
Nederlanders	Appartement (a)	369	8.126	37.337
	Hotel-pension	758	9.059	21.576
	Camping	296	4.406	11.504

(a) Inclusief villa.

Analyseert men de totale bestedingen per man-dag dan blijkt dat de Britse vakantiegangers in elke logiesvorm meer besteden dan de overeenkomstige Duitse en Nederlandse toeristen. Beschouwt men evenwel de gezinsbestedingen, dan besteden de Britse gezinnen minder dan de vergelijkbare Duitse en Nederlandse gezinnen.

In elk geval blijkt uit de hoger gemaakte vaststelling dat de Britse toerist circa twee keer zoveel uitgeeft per man-dag als de Nederlandse vakantieganger en circa anderhalf keer zoveel als de Duitse toerist, sterk gerelativeerd wordt wanneer men de vergelijkbare vakantieganger per logiesvorm beschouwt. Dit blijkt uit volgende omrekening naar indexcijfers, waarbij het resultaat voor de Nederlanders als basis werd genomen.

Bestedingen per man-dag	Appartement villa	Hotel pension	Camping
Nederlanders	100	100	100
Duitsers	115	91	149
Britten	164	108	197

Deze cijfers tonen aan dat de vermelde verhouding wel opgaat voor de campingtoeristen, maar reeds beduidend wordt afgezwakt bij de appartementstoeristen. Tenslotte is er vrij weinig verschil te bemerken tussen het beste-

dingsniveau per man-dag van de hoteltoeristen bij de drie betreffende klantengroepen.

Totnogtoe was de aandacht vooral gericht op de vergelijking van de bestedingen tussen de diverse klantengroepen. Men kan de bestedingen evenwel ook uit een andere gezichtshoek analyseren, waarbij de nadruk gaat liggen op de vergelijking van de bestedingen in de diverse logiesvormen. Aldus constateert men dat, op één uitzondering na, zowel de uitgaven per man-dag, per man als per gezin het laagst zijn bij de kampeerders. Wanneer men nu de logiesvormen appartement-villa en hotel-pension vergelijkt, dan liggen de man-dag bestedingen van de hotelgast aanzienlijk hoger in vergelijking met deze van de appartementstoerist. Dit is ook nog het geval voor de bestedingen per persoon, zij het reeds in meer afgezwakte mate en met uitzondering voor de Britten. Op het niveau van de gezinsbestedingen overtreft het appartement-villa evenwel veruit het hotel-pension.

Als slotbemerking dient evenwel aangegeven dat de genoteerde verschillen niet alleen het gevolg zijn van de intrinsieke verschillen per logiesvorm, maar ook gedeeltelijk door verschillen in de gemiddelde verblijfsduur en gezinsgrootte per logiesvorm. Deze verschillen in verblijfsduur en gezinsgrootte kunnen als volgt samengevat worden :

logiesvorm	verblijfsduur	gezinsgrootte
appartement-villa	relatief lang	relatief hoog
hotel-pension	relatief kort	relatief klein
camping	relatief kort	relatief klein

Teneinde dit probleem te omzeilen werd, bij wijze van proef, onder de Nederlandse toeristen, drie stellen (met elk circa 100 vakantiegangers) naar logiesvorm verschillende, maar naar gezinsgrootte en verblijfsduur identieke personen, samengesteld. Alsdan werd de relatieve bestedingshoogte per man-dag vergeleken van de drie logiesvormen, resp. voor de gehele enquêtegroep (niet vergelijkbaar naar gezinsgrootte en verblijfsduur) en voor de naar verblijfsduur en gezinsgrootte vergelijkbare stellen :

Logiesvorm	In de enquêtegroep	Vergelijkbare stellen
Camping (basis = 100)	100	100
Appartement-villa	125	161
Hotel-pension	258	192 (a)

(a) Dit betekent dat de hotelgast per man-dag bijna twee keer ($1,92 = 192 : 100$) zoveel besteedt als de vergelijkbare kampeerder en circa één vijfde meer ($1,19 = 192 : 161$) dan de vergelijkbare appartementstoerist.

Uit deze gegevens blijkt dat het bestedingsniveau van de 'vergelijkbare' kampeerder beduidend lager ligt dan dit van de vakantiegangers in de overige logiesvormen. Het oorspronkelijk verschil in het bestedingsniveau tussen de hotelgast en de appartementstoerist (voor de gehele enquêtegroep besteedde de hotelgast per man-dag ruim tweemaal zoveel als de appartementstoerist) wordt evenwel sterk gereduceerd. Inderdaad, bij de naar verblijfsduur en gezinsgrootte vergelijkbare stellen liggen de man-dag bestedingen van de hotelgasten niet eens 20 % hoger dan deze van de appartementstoeristen.

⁷ Hierbij beperken we ons tot de drie belangrijkste logiesvormen, nl. het appartement-villa, het hotel-pension en de camping.

Archief Westtoerisme - Foto : Inbel.

Besluiten

Van de drie beschouwde klantengroepen vertonen de Britten in 1972 veruit het hoogste (bruto) bestedingsbedrag per man-dag (773 fr.), tegenover respectievelijk 495 fr. en 400 fr. voor de Duitse en de Nederlandse toeristen aan de Belgische Kust. Alhoewel bij de Britten de hoogste directe importlek werd waargenomen, zijn ook de netto-bestedingen per man-dag veruit het hoogst. Wanneer wij het netto-bestedingsbedrag per man-dag vermenigvuldigen met het officieel overnachtingscijfe (verhoogd met de traditionele 50 % voor de onderschatting), dan vertegenwoordigen de Britten in 1972 met circa 690 miljoen fr. nog steeds het hoogste omzetcijfer vóór de Duitse (480 miljoen fr.) en de Nederlandse toeristen (circa 180 miljoen fr.). Hierbij dient aangemerkt dat het aandeel van de Britten in de omzet van de Kust groter is dan haar aandeel in de overnachtingen, als gevolg van de hoge netto-bestedingen per man-dag. De totale omzet van de drie beschouwde klantengroepen, namelijk 1,35 miljard fr. in 1972, betekent evenwel geen zelfde bedrag aan toegevoegde waarde. Hiertoe zouden uit dit omzetcijfer de geïmporteerde goederen en diensten ten behoeve van de toeristen moeten worden geëlimineerd. Alhoewel dit met de huidige beschikbare gegevens niet mogelijk is, leveren de bestedingsonderzoeken in dit opzicht een eerste aanbreng. Verder zou ook de reorganisatie van het bestaande systeem voor het verzamelen

van de toeristische overnachtingen bijdragen tot een nauwkeuriger raming van de economische betekenis van het toerisme.

Terwijl de Britten veruit het meest uitgeven per man en per dag, liggen de waardeverhoudingen geheel anders wanneer wij de bestedingen per persoon en per gezin beschouwen. Zowel per persoon als per gezin vertonen de Britten de laagste en de Duitse toeristen de hoogste vakantieuitgaven aan de Belgische Kust. De vastgestelde uiteenlopende verhoudingen tussen de diverse klantengroepen hebben geen absolute vergelijkingskracht. De kortere verblijfsduur, de lagere gemiddelde verblijfsduur en de logieskeuze van de Britten verklaren hun hoge man-dag bestedingen in vergelijking met de Duitse en de Nederlandse vakantiegangers. Nochtans werd vastgesteld dat ook een aantal specifieke karakteristieken van het bestedingspatroon van de Britten dit verschil helpen verklaren, met name de hoge transportkosten, de uitgaven aan reisagentschappen en tour operator, alsook de bestedingen voor ontspanning en cultuur en de aankopen van duurzame goederen.

Dat al deze gegevens met de nodige nuances dienen geïnterpreteerd, blijkt uit de vaststelling dat de Nederlander, die de laagste bestedingen per man-dag noteert; gemiddeld 20 % meer betaalt voor zijn appartement en zelfs 50 % meer voor zijn hotel (voor een identieke periode) in vergelijking met de Britse vakantieganger.